

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5420201341
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5420201341.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: Q. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Dolný Kubín, dieťa rodičov matky: Mgr. J. U., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. U. - R. C. č. XXX, zastúpenej splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Lenou Mišalovou, advokátkou so sídlom R. B., ul. D. č. XX a otca: Q. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. - P. č. XXX, zastúpeného splnomocnenou zástupkyňou Mgr. Gabrielou Novákovou, advokátkou so sídlom F. B., M. A. H. F. č. X., U. M. o zvýšenie výživného, o odvolaní matky dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8P/38/2020-368 zo dňa 11. novembra 2021, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II., III., IV. a VII. zrušuje a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vo výrokoch V. a VI. zostáva rozsudok okresného súdu **n e d o t k n u t ý**.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom č. k. 8P/38/2020-368 zo dňa 11.11.2021 rozhodol, že otec je povinný platiť na výživu maloletého Q. J., nar. XX.XX.XXXX sumu 100,- eur mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa, počnúc od 01.09.2020 (výrok I.). Zameškané výživné za obdobie od 01.09.2020 do vyhlásenia tohto rozsudku na maloletého Q. vo výške 280,- eur súd povolil otcovi splácať v mesačných splátkach vo výške 30,- eur mesačne splatných spolu s bežným výživným, pričom prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v prípade neuhradenia čo i len jednej splátky nastáva splatnosť celého zostatku dlhu na zameškanom výživnom (výrok II.). Vo zvyšnej časti súd návrh matky zamietol (výrok III.). Tým sa mení rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 2P/7/2014-159 zo dňa 02.09.2014 v časti o určení výživného (výrok IV.). Súd priznal štátu náhradu trov konania voči matke Mgr. J. U. vo výške 94,43 eur, ktorú je povinná uhradiť na účet Okresného súdu Dolný Kubín v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok V.). Súd štátu náhradu trov konania voči otcovi Q. J. nepriznal (výrok VI.). Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VII.).

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom doručeným súdu dňa 17.07.2020 matka dieťaťa žiadala, aby súd zmenil úpravu styku otca s dieťaťom a zároveň zvýšil výživné na maloletého na sumu 160,- eur mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky dieťaťa, počnúc dňom 01.09.2020. Týmto sa v dotknutej časti mení rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 2P/7/2014 zo dňa 02.09.2014.

3. Súd vo veci návrhu matky na zmenu úpravy styku a o vzájomnom návrhu otca na zmenu úpravy styku rozhodol čiastočným rozsudkom č. k. 8P/38/2020-345 zo dňa 22.10.2021, ktorým schválil dohodu rodičov o zmene úpravy styku.

4. Matka návrh v časti, v ktorej žiadala o zvýšenie výživného odôvodnila tým, že otec určenú vyživovaciu povinnosť v sume 80,- eur plní. Okrem plnenia výživného a občasných darčiekov sa otec na ďalších nákladoch spojených najmä s hokejom (športová výstroj, sústredenia) pre syna nepodieľa. Podľa nej

už tá samotná skutočnosť, že od posledného rozhodnutia uplynula dlhá doba odôvodňuje zvýšenie výživného. Okrem toho ho odôvodnila aj na základe ďalších zmenených okolností (aktuálne očakáva narodenie dieťaťa, je na materskej dovolenke, poberá materské dávky, prídavky na syna v sume 24,- eur, daňový bonus v sume 22,- eur, jej príjem ako riaditeľky základnej školy pred nástupom na materskú dovolenku bol 1.250,- eur mesačne, v r. 2019 si spolu s manželom zabezpečila vlastné bývanie v rodinnom dome nadobudnutom na základe hypotekárneho úveru). Za daných okolností považovala matka dieťaťa za odôvodnené potrebám dieťaťa zohľadňujúc jeho vek, zdravotný stav a skutočnosť, že sa profiluje ako žiak športovej triedy, výživné vo výške 160,- eur mesačne. Otec vo vzťahu k výške výživného za odôvodnenú potrebám maloletého považoval sumu 100,- eur mesačne. Nepopieral, že na syna sú vzhľadom k jeho veku zvýšené výdavky. V tejto súvislosti považoval za potrebné brať v úvahu aj jeho momentálnu nezamestnanosť, ako aj vzdialenosť medzi bydliskom maloletého a jeho bydliskom. Opatrovník dieťaťa na pojednávaní dňa 11.11.2021 uviedol, že od posledného rozhodnutia sa zvýšili výdavky na syna a je preto dôvod zvýšiť výživné, ktoré navrhol minimálne o sumu 50,- eur mesačne a to práva kvôli vysokým výdavkom na maloletého.

5. Vykonaným dokazovaním bol súdom zistený nasledovný skutkový a právny stav: Posledne bola vyživovacia povinnosť otca voči maloletému upravená rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 2P/7/2014-159 zo dňa 02.09.2014, a to vo výške 80,- eur mesačne, počnúc od 01.06.2014. V čase tohto rozhodnutia bol otec práceneschopný po úraze ruky a poberal nemocenské dávky vo výške 18,47 eur denne, t.j. 554,10 eur mesačne. Medzi jeho pravidelné mesačné výdavky patrili úhrada elektriny 60,- eur, splátky úveru na dom 140,- eur, záloha na vodné a stočné 10,- eur, poisťné na syna 30,- eur, splátky úveru z U. P. P. XX,- eur, poisťné motorového vozidla 10,- eur, telefón do 20,- eur. Jeho manželka poberala rodičovský príspevok 190,- eur mesačne a prídavok na jedno dieťa. Otec mal ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletej dcére z manželstva. Matka mala mesačný príjem 500,- eur, k čomu poberala daňový bonus 20,- eur a prídavok na jedno dieťa. Z príjmu prispievala rodičom na domácnosť 50,- eur, platila poplatok za materskú školu so stravným 42,- eur mesačne, ZRPŠ 30,- eur ročne, synovi stavebné sporenie po 15,- eur mesačne a kapitálové úrazové poistenie vo výške 15,94 eur mesačne. Maloletý chodil na plavecký krúžok s mesačným poplatkom 12,- eur a 6,40 eur predstavovali poplatky za vstup na plaváreň, náklady na lieky pre maloletého boli mesačne 10,- eur, náklady za dopravu do školy a späť okolo 40,- eur mesačne. Ďalej matka hradila z príjmu mesačne úver na bývanie 73,21 eur, životné poisťné 13,77 eur, sporenie 20,32 eur, mobil 15,- eur, sporenie na sporiaci podúčt 10,- eur. Jej manžel mal príjem okolo 900,- eur, z čoho platil aj výživné na svoje ďalšie dieťa 200,- eur mesačne. Súd vzhľadom na skutočnosť, že otec bol po vážnom úraze ruky, v dôsledku čoho nebol schopný dosahovať vyšší príjem, znížil výživné od 01.06.2014, t.j. odkedy bol dlhodobo práceneschopný, na sumu 80,- eur mesačne.

6. V súčasnosti je maloletý žiakom 6. ročníka Základnej školy v R. B., na ktorú dochádza zo svojho bydliska v G. U. (s čím sú spojené náklady na cestovné). V škole chodí na stravu, za ktorú matka hradila v 5. ročníku stravné cca 19,- eur mesačne, v tomto školskom roku sa stravné zvýšilo a v mesiaci september 2021 uhradila stravné vo výške 40,- eur. Mesačný poplatok za ŠKD hradila matka v školskom roku 2020/2021 vo výške 12,- eur mesačne. Maloletý chodí už viac rokov na hokej, je členom MHK Dolný Kubín, s čím sú spojené náklady, a to mesačná úhrada členského 25,- eur, jednorazové výdavky pred každou novou sezónou, tiež cestovné výdavky spojené s účasťou 3 až 4-krát týždenne na tréningoch v Dolnom Kubíne (výdavky za cesty z R. B. znáša klub). Matka synovi platí úrazové poistenie v Kooperative vo výške 15,94 eur, sporí mu cez stavebné sporenie a sporenie na detský účet, platí mu výdavky na mobil cca 6,- eur mesačne. Matke pribudla z manželstva ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletej J. U., nar. XX.XX.XXXX. Matka bola poberateľkou materskej zo sociálnej poisťovne v období len od 6/2020 - 9/2020 vo výške 1.313,- eur mesačne. V septembri 2020 už nastúpila do zamestnania (ZŠ a MŠ S.), kde dosiahla za mesiace 9/2020 (vrátane ešte vyplatenej materskej vo výške 550,70 eur) až 9/2021 priemerný čistý mesačný príjem 1.427,- eur, k čomu poberá rodičovský príspevok vo výške 378,10 eur a prídavok na maloletého 25,50 eur mesačne. Jej manžel je poberateľom výsluhového dôchodku priznaného od 01.02.2021 vo výške 1.032,60 eur mesačne a prídavku na dcéru 25,50 eur mesačne. Manželia hradia náklady na bývanie v rodinnom dome, a to hypotekárny úver čerpaný z U. Q. s konečnou splatnosťou v r. 2041 s mesačnou splátkou vo výške 444,78 eur, ďalej splátky spotrebného úveru čerpaného matkou v G. Q. vo výške 258,15 eur vrátane poistenia úveru, platby elektriny 35,- eur, internet 10,- eur, preddavkovú platbu za vodu 10,- eur, ďalšie náklady sú za vykurovanie domu paletami. Matka si hradí životné poistenie v poisťovni Amslico vo výške 13,77 eur mesačne, ďalšie životné poistenie v poisťovni Generali Slovensko vo výške 20,32 eur mesačne, má tiež založené sporenie. Otec bol od 01.03.2016 do 08.06.2020 poberateľom príspevku za opatrovanie svojej matky, posledne vo výške 407,05 eur mesačne a dôvodom ukončenia opatrovateľstva bolo prijatie jeho matky do zariadenia sociálnych služieb. Počas

výkonu opatrovníctva bol krátko na dohodu zamestnaný u zamestnávateľa Šalov - Pek s.r.o. Želiezovce, a to od 09.01.2020 až 22.03.2020, kde za mesiac marec 2020 zarobil v čistom 73,65 eur. Od 15.06.2020 do 17.08.2021 bol evidovaný u ÚPSVaR Levice v evidencii uchádzačov o zamestnanie bez nároku na dávku v hmotnej núdzi. Z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vyradený na vlastnú žiadosť z dôvodu odchodu do členského štátu EÚ na dobu dlhšiu ako 15 kalendárnych dní. Otec k tomu vypovedal, že mu príbuzný sprostredkoval prácu v Českej republike, kde aj nastúpil na stavebné práce, avšak prácu musel ukončiť zo zdravotných dôvodov, v dôsledku jeho predchádzajúceho úrazu ruky, pre ktoré nebol schopný robiť požadované manuálne práce. Tvrdil, že napriek ukončeniu liečby spojenj s úrazom jeho ruky v r. 2014 je jeho pracovná spôsobilosť naďalej znížená a nie je spôsobilý robiť stavebné práce, ktoré vykonával v minulosti. Súd si vyžiadal správu od chirurga MUDr. U., u ktorého bol liečený a ktorý vo svojej aktuálnej správe z č.l. 357 spisu uviedol, že otec utrpel v r. 2014 zlomeninu oblasti ľavého lakťa, ktorá sa zhojila s funkčnou poruchou hybnosti v lakťovom zhybe. Liečba tohto úrazu bola ukončená s trvalými následkami v zmysle obmedzenej hybnosti ľavého lakťa. Aktuálne pretrvávajú u pacienta ponáhahové bolesti v lakťovom zhybe v dôsledku poúrazovej artrózy, ktorá sa rozvinula za posledných 7 rokov od úrazu. Pracovnú spôsobilosť posudzuje obvodný lekár v spolupráci s posudkovým lekárom a o výsledkoch takéhoto šetrenia nemá informácie. Vzhľadom na rozvoj poúrazovej artrózy v lakťovom zhybe ľavej ruky nedoporučuje zvýšenú fyzickú aktivitu v zmysle stavebných prác a iných ťažkých manuálnych zaťažení ľavej hornej končatiny, ktoré by mohli zhoršiť zdravotný stav pacienta. Otec je zakladajúcim členom a štatutárom Kynologického klubu MKK - W. S., ktorý má podľa internetovej stránky klubu 31 členov. Klub má formu záujmového združenia a venuje sa športovej kynológii a výcviku psov, ktorý prebieha každú nedeľu, tiež poskytuje zabezpečenie psov v prípade, že sa o psa dočasne nemôže starať jeho majiteľ. Podľa predloženej zmluvy uzavretej medzi obcou a MKK - W. S., klub zabezpečoval za odmenu pre zmluvnú obec aj odchyt túlavých a zabehnutých spoločenských zvierat. Ako vyplýva z LV č. XXX obec S., k.ú. P., klub vlastní prevádzkovú budovu a viacero pozemkov o celkovej výmere 3647 m². Z výpovede otca, resp. aj z predchádzajúcich súdnych konaní vo veci maloletého bolo zistené, že otec v minulosti pracoval v pohraničnej polícii ako špecialista na vyhľadávanie výbušnín s pomocou psov. Neskôr pracoval ako príslušník mestskej polície. V minulosti tiež vykonával stavebné práce, a to na Slovensku aj v zahraničí. Otec žije s manželkou a dcérou z manželstva maloletou P., ktorá má 8 rokov v rodinnom dome vo vlastníctve otca. Jeho manželka je zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom vyčísleným za mesiace 9/2020 - 8/2021 vo výške 1.347,05 eura vrátane vyplácaného daňového bonusu a je poberateľkou prídavku vo výške 25,50 eura mesačne. Medzi pravidelné spoločné mesačné platby hradené otcom a jeho manželkou patria splátky úveru s poistením čerpaného na bývanie v P. a.s. vo výške 132,94 eur a ďalšieho vo výške 119,33 eur. Ďalej splácajú spotrebiteľský úver čerpaný z L. vo výške 90,26 eur mesačne a z Quatra vo výške 25,- eur. Hradia preddavkovú platbu za elektriku mesačne vo výške 73,50 eur, za plyn 100,- eur, za vodu 10,- eur, poplatok za RTVS 4,64 eur, platbu za internet 21,14 eur. Otec si hradí od r. 2015 sporenie vo výške 10,- eur mesačne, úrazové poistenie v poisťovni BASLER vo výške 9,23 eur mesačne, výdavky za mobil doložil za september 2020 vo výške 21,- eur. Pravidelné ročné výdavky pozostávajú z úhrad poisťného na PZP motorového vozidla 52,20 eur a 120,18 eur, poisťného za príviesny vozík 17,69 eur, poisťného za nehnuteľnosti 78,73 eur, cestovného poistenia rodiny 40,- eur, platby za vývoz septika 59,50 eur, poplatok za odpady 84,33 eur, daň z nehnuteľnosti a za psa 87,08 eur. Otec na maloletého platí pravidelne určené výživné vo výške 80,- eur mesačne a nad rámec výživného dlhodobo platí synovi životné poistenie vo výške 30,- eur mesačne. Dlhšie trvajúce stretnutia otca s maloletým sa už dlhodobo neuskutočňujú, hlavným dôvodom bol odmietavý postoj maloletého k stretnutiam realizovaným u otca v S.. Styk otca so synom bol aktuálne upravený súdom v schválenej rodičovskej dohode uzavretej 22.10.2021, a to jedenkrát mesačne počas nedele v rozsahu 7 hodín a tiež počas vianočných prázdnin každý párný rok v rozsahu 6 dní a počas letných prázdnin v rozsahu 3 týždňov.

7. Následne súd pri rozhodovaní vychádzal z ust. § 26, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine, ďalej len „Zákona o rodine“ a konštatoval, že maloletý je od poslednej súdnej úpravy výživného v r. 2014 starší o 7 rokov. V školskom roku 2020/2021 nastúpil na druhý stupeň základnej školy. Nárastom veku maloletého ako aj v súvislosti so školskou dochádzkou došlo k výraznému zvýšeniu výdavkov na zabezpečenie odôvodnených potrieb dieťaťa a okrem bežných výdavkov sú na maloletého aj ďalšie, spojené s jeho športovou činnosťou - je členom MHK Dolný Kubín (úhrada mesačných poplatkov, cestovného v súvislosti s tréningami a dokupovanie športových potrieb). Bez ohľadu na to, či jeho športové aktivity majú do budúcnosti perspektívu, t.j. či existuje predpoklad ďalšieho postupu alebo predpoklad určitých príjmov zo športovej činnosti, tak športové aktivity dieťaťa sú jednoznačne na jeho prospech, sú v záujme jeho priaznivého vývoja po fyzickej aj psychickej stránke a náklady spojené s touto športovou činnosťou sú odôvodnenými potrebami dieťaťa, ktoré je

potrebné zohľadňovať. Avšak výška výživného na maloleté dieťa je v zmysle § 62 ods. 2 Zákona o rodine limitovaná existujúcimi možnosťami a schopnosťami povinného rodiča. U otca sa jeho majetkové a príjmové pomery oproti stavu v r. 2014 nezlepšili. V tom čase bol po úraze a bol poberateľom nemocenských dávok. V súčasnosti je nezamestnaný, bez príjmu a má obmedzené možnosti získať zamestnanie. Otec sa v minulosti živil stavebnými prácami, neskôr pracoval ako príslušník Mestskej polície (v čase úrazu) a následne vykonával opatrovníctvo matky (s ohľadom na jej priezvisko zrejme matky jeho manželky - pozn. odvolacieho súdu). Od júna 2020 po ukončení výkonu opatrovníctva je nezamestnaný a až do 17.08.2021 bol nepretržite vedený v evidencii nezamestnaných. Otec tvrdil, že jeho pracovné možnosti sú obmedzené, pretože nemôže vykonávať práce, ktoré robil v minulosti, pre zdravotné problémy spôsobené úrazom, po ktorom má stále problémy s rukou. Súd z vyžiadanej aktuálnej lekárskej správy zistil, že v r. 2014 utrpel zlomeninu lakťa ruky. Liečba bola síce ukončená, ale má trvalé následky, a to obmedzenie hybnosti v lakťovom zhybe, rozvoj poúrazovej artrózy, v dôsledku čoho ťažké zaťaženie ľavej ruky, napr. pri stavebných prácach a iných ťažkých manuálnych prácach, môže zhoršiť jeho zdravotný stav. U otca nebolo zistené dosiahnuté vzdelanie prípadne prax v takých odboroch (mimo stavebných prác), po ktorých je na trhu práce dopyt, t.j. že by mal možnosti zamestnať sa a bez vážnych dôvodov sa vzdal možnosti zárobku. Ako bolo uvedené nie je spôsobilý vykonávať na plný úväzok stavebné práce, teda práce, v ktorých mal viacročnú prax. Aj v prípade, že by otec v čase od júna 2020 odkedy je bez príjmu vykonával menej náročné manuálne práce formou brigád či krátkodobu na dohodu, pri takýchto prácach je predpoklad príjmu maximálne vo výške minimálnej mzdy, z ktorej by otec taktiež nebol schopný s prihliadnutím na jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť platiť výživné vo vyššej výške než 100,- eur mesačne. Pokiaľ matka poukazovala na to, že otec je zakladajúcim členom a štatutárom kynologického klubu, ktorý vykonáva výcvik, stráženie psov a iné činnosti, tak jedná sa o záujmové združenie, nie obchodnú spoločnosť, založenú za účelom zisku. Pokiaľ aj získa združenie svojou činnosťou určité financie či majetok, tieto sú vo vlastníctve združenia. Združenie má okrem otca početné členstvo, t.j. nakladanie s financiami združenia nepodlieha svojvôli štatutára či niektorého z členov. V konaní nebolo preukázané a za tým účelom nebolo ani navrhované vykonanie určitého dokazovania, ktoré by preukazovalo, že otec vykonáva výcvik psov, resp. iné služby, týkajúce sa psov ako fyzická osoba za finančnú protihodnotu, t.j. že má z takejto činnosti príjmy. Vzhľadom na zistené aktuálne pomery otca a jeho možnosti a schopnosti a majetkové pomery (tieto sú nezmenené oproti r. 2014), súd zvýšil výživné na maloletého len o sumu 20,- eur, t.j. na sumu 100,- eur mesačne (s čím otec aj súhlasil), pričom zohľadnil aj tú skutočnosť, že otec už dlhodobo pravidelne platí poistenie založené na syna vo výške 30,- eur mesačne. Pokiaľ matka žiadala zvýšiť výživné vo väčšom rozsahu ako bolo súdom rozhodnuté, v tejto časti jej návrh zamietol z dôvodu neprimeranosti a zisteným pomerom otca. V prípade, že dôjde k zlepšeniu pomerov, resp. možnosti u otca (tvrdená perspektíva nástupu do zamestnania s príjmom od februára 2022) je dôvodné zvýšenie tohto výživného dohodou rodičov a v prípade jej nemožnosti je dôvodné podanie návrhu na zvýšenie výživného.

8. Výživné bolo v súlade s návrhom matky zvýšené od 01.09.2020, kedy maloletý začal navštevovať druhý stupeň základnej školy a pomery dieťaťa odôvodňovali zvýšenie výživného. Otcovi tak za obdobie od 01.09.2020 do vyhlásenia tohto rozsudku, t.j. za 14 mesiacov, vzniklo zameškané výživné na maloletého vo výške 280,- eur (14 x 20,- eur), keď v tomto rozhodnom období otec platil na maloletého výživné v posledne určenej výške 80,- eur mesačne a pokiaľ prispel vecne nad rámec tejto platby, boli to plnenia len príležitostného charakteru v čase sviatkov maloletého, resp. z príležitosti stretnutia. Vzhľadom na súčasnú nepriaznivú situáciu u otca mu súd povolil splácať určené zameškané výživné formou mesačných splátok vo výške 30,- eur, ktorých splatnosť je presne upravená vo výroku tohto rozsudku.

9. Odvolávajúc sa na ust. § 57 a § 58 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „C. m. p.“ súd rozhodol o trovách konania, ktoré vznikli štátu v súvislosti so znaleckým dokazovaním a to priznané znalcovi PhDr. Jánovi Šútovcovi uznesením č. k. 8P/38/2020-263 z 09.08.2021 a z rozpočtových prostriedkov súdu vyplatené znalečné za podanie znaleckého posudku vo výške 359,90 eur a znalečné priznané ustanovenému znalcovi uznesením č. k. 8P/38/2020-351 z 04.11.2021 v súvislosti s jeho výsluchom na pojednávaní dňa 26.10.2021 vo výške 88,96 eur. Štátu teda vznikli v konaní trovy v celkovej výške 448,86 eur. Vychádzajúc z koncepcie Civilného mimosporového poriadku je zřejmé, že úmyslom zákonodarcu bolo v mimosporových konaniach upraviť tie inštitúty, ktoré vykazujú určité odlišnosti v porovnaní so sporovým konaním a v ktorých je aplikácia zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“ vylúčená. Znamená to, že C. m. p. obsahuje ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od všeobecnej právnej úpravy C. s. p., pričom sa jedná aj o úpravu náhrady trov v mimosporových konaniach. V mimosporových konaniach platí vyšetrovacia zásada vyplývajúca z § 35 a § 36 C. s. p., preto C. s. p. v ust. § 57 počíta s možnosťou vzniku trov konania

štátu, ktoré vzniknú v súvislosti s dokazovaním, o ktorých povinnosti nahradiť ich štátu súd rozhoduje z úradnej činnosti na rozdiel od nároku účastníkov na náhradu trov konania, kedy zásadne rozhoduje len na návrh. Nakoľko C. m. p. neobsahuje žiadne ďalšie ustanovenie o rozhodovaní súdu o náhrade trov konania štátu na rozdiel od predchádzajúcej úpravy vyplývajúcej z Občianskeho súdneho poriadku (§ 148), bolo potrebné v súlade s čl. 3 ods. 1 Základných princípov C. m. p. i na náhradu trov štátu, ktoré platil v konaní aplikovať osobitné ustanovenia C. m. p. upravujúce trovy konania, ktoré sú čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci. Štát nemá právo na náhradu trov konania, ktoré platil len v prípade, ak zákon výslovne ustanovuje, že trovy dôkazov platí štát (napríklad ust. § 251 ods. 1 C. m. p.), alebo tak rozhodne súd na základe zistenia, že účastník alebo účastníci spĺňajú podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 49 ods. 2 C. m. p.). Vzhľadom na charakter mimosporových konaní, keď nie je možné hovoriť o úspechu alebo neúspechu niektorého z účastníkov konania, je potrebné trovy dokazovania, ktoré platil štát považovať za spoločné trovy účastníkov konania, ktoré majú platiť podľa pomeru účastníctva na konaní (§ 49 ods. 3 C. m. p.). Pomer v konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je medzi rodičmi rovnaký, teda každý ich má znášať v pomere jednej polovice. Vzhľadom k tomu, že matka nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov (matka žije v manželstve, pričom obaja manželia majú pravidelné a dostatočné príjmy), vznikla jej povinnosť zaplatiť polovicu trov štátu, t.j. sumu 224,43 eur. Matka však uhradila preddavok na trovy dokazovania vo výške 130,- eur, preto ju súd zaviazal zaplatiť trovy štátu v zvyšnej na ňu pripadajúcej časti, t.j. vo výške 94,43 eur. Iná situácia je u otca, tento je dlhodobo nezamestnaný bez príjmu, pre zdravotný stav sú jeho pracovné možnosti obmedzené a jeho rodina žije v súčasnosti len z príjmov jeho manželky, preto súd vyhodnotil, že otec spĺňa predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a v dôsledku toho štátu náhradu trov konania voči otcovi nepriznal.

10. O trovách účastníkov súd rozhodol podľa § 52 C. m. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

11. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie matka dieťaťa prostredníctvom splnomocneného zástupcu, a to voči výroku III., ktorým súd vo zvyšnej časti návrh matky zamietol, ako aj voči výrokom I. a II., ktorým súd určil výživné a zameškané výživné, ktoré vzájomne súvisia. Uviedla, že záver súdu vychádza z nesprávne zisteného skutočného stavu veci, súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sú dané odvolacie dôvody podľa § 62 ods. 1 C. m. p. a § 365 ods. 1 písm. f/, h/ C. s. p.

12. Podľa matky dieťaťa súd síce v odôvodnení konštatuje, že v konaní bola preukázaná zmena pomerov na strane dieťaťa oproti r. 2014, kedy naposledy rozhodoval o výživnom, ale zároveň uviedol, že na strane otca sa pomery nezmenili - nezlepšili, z čoho vyvodil záver, že zvýšenie výživného je dôvodné len o 20,- eur, teda o sumu, s ktorou otec súhlasil. Čo sa týka schopností a možností otca ako povinného rodiča, súd ich ustálil príliš formalisticky, bez zohľadnenia všetkých skutkových okolností vo svojom súhrne. Zdôraznila, že otec dlhodobo nejaví záujem o žiadnu oficiálnu prácu (už v čase rozhodovania o výživnom v r. 2014 bol nezamestnaný, resp. len poberateľom príspevku za opatrovanie). Otec v konaní nepredložil ani jeden dôkaz o tom, že by si aktívne hľadal prácu, žiadny doklad o absolvovaní pohovoru a ani netvrdil, že sa nejakých pohovorov zúčastňuje. Jeho tvrdenie o jedinej pracovnej ponuke v Českej republike, ktorú vyskúšal až v samotnom závere prebiehajúceho súdneho konania a výsledok tejto snahy je len ťažko overiteľný. Súd sa vôbec nezaoberal tým, že otec predchádzajúci pracovný pomer v Mestskej polícii ukončil z dôvodu konfliktu so starostom (viď znalecký posudok str. 9), čím svojim vlastným rozhodnutím a bez vážneho dôvodu stratil stabilný príjem. Konštatovanie súdu, že otec má „obmedzené schopnosti získať zamestnanie“, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Tento nemá zdravotný hendikep, ktorý by odôvodňoval čo i len čiastočnú invaliditu a predložené lekárske potvrdenie o trvalých následkoch po úraze ruky nemožno generalizovať tak ako to urobil súd. Rovnako tiež zostalo bez povšimnutia súdom, že otec sa vyhovára na obmedzené možnosti na pracovnom trhu v dôsledku úrazu ruky a lekárskeho potvrdenia, avšak práca, ktorú otec dlhodobo vykonáva pre klub ako koníček je prácou manuálnou a s ňou žiadne problémy nemal. Súd v odôvodnení poukázal na to, že v konaní neboli predložené dôkazy, ktoré by preukazovali, že otec má príjem z výcvikovej činnosti psov, resp. z činnosti pre klub, ktorého je zakladajúcim členom a štatutárom. V tejto súvislosti matka dieťaťa zdôraznila, že skutočnosť, že otec oficiálne žiadne príjmy z uvedenej činnosti nevykazuje, neznamená, že ani žiadne príjmy nedosahuje. Uvedené platí o to viac, že aj v minulosti bol otec formálne evidovaný ako dobrovoľne nezamestnaný a popritom vykonával prácu v zahraničí, z ktorej mal príjem (prvé rozhodovanie o výživnom v r. 2010 vedené u Okresného súdu Dolný Kubín pod sp. zn. 8P/88/2010). Podľa matky dieťaťa v posudzovanom prípade mal súd zohľadniť fakt, že otec sa dlhodobo tejto činnosti na profesionálnej úrovni venuje. Podľa jeho výpovede chovaných psov je potrebné každý deň kŕmiť a

starat' sa o ne, členovia klubu si obnovili nehnuteľnosť, ktorá klubu patrí, zúčastňujú sa pravidelných výcvikov psov, prevádzkujú psí hotel. Uvedená skutočnosť je nepochybne tým skutočným dôvodom, pre ktorý otec odmieta cestovať za prácou a nehľadá si prácu mimo okres, avšak tento fakt nemôže byť na ťarchu maloletého. Ak má otec uvedenú záľubu, ktorá pohlcuje jeho nielen voľný, ale aj pracovný čas, a ak z tejto záľuby príjem nemá, nemôže byť takáto záľuba dôvodom, pre ktorý otec odmieta prijať pracovné ponuky, pri ktorých by bolo potrebné vycestovať mimo miesta trvalého pobytu, resp. ak otec vycestovať za prácou odmieta, súd má vychádzať z jeho možností, ktoré dané sú, keďže práca vhodná pre otca, či už vo vzdialenejších okresoch Slovenskej republiky alebo aj v zahraničí je v súčasnej situácii možná (otec aj v minulosti pracoval a pôsobil v zahraničí). Súd mal zohľadniť skutočnosť, že činnosť, ktorú otec vykonáva, a ktorej venuje všetok svoj čas, je štandardne činnosťou platenou (za výcviky psov, aj za služby psích hotelov sa bežne platí, za výkon funkcie štatutárneho orgánu sa tiež štandardne platí) a teda ak otec oficiálne žiadny príjem za túto činnosť nevykazuje, je to určitá forma vzdania sa nároku na príjem, ktorý by z tejto činnosti otec mať mohol.

13. Podľa matky dieťaťa súd ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine neaplikoval v jeho celosti (ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu). Na úkor maloletého zohľadnil len formálne preukázané príjmy a pomery na strane otca bez toho, aby zohľadnil celkové možnosti a schopnosti, či jeho doterajší prístup k pracovnému uplatneniu. V konaní bolo preukázané, že je v reálnych schopnostiach povinného, vzhľadom na doterajšiu prax, jeho pracovné zručnosti a koníčky, dosahovať príjem. Súd predmetným rozsudkom len utvrdil povinného v tom, že z hľadiska možnosti vyhnúť sa zodpovednosti za plnenie vyživovacej povinnosti stačí zostať formálne nezamestnaným, nie je potrebné vyvíjať žiadnu aktivitu na dosiahnutie príjmu a na miesto toho je možné venovať sa koníčkovi a záľube, ktorá vyžaduje čas a energiu bez toho, aby z nej mal povinný oficiálne nejaký príjem. Úhrada oprávnených nákladov na maloletého a celá starostlivosť o maloletého tak zostáva len a výlučne na jej pleciach.

14. Rovnako tiež podľa matky dieťaťa súd vôbec nezohľadnil fakt, že vzhľadom na zmenu úpravy stretávania otca s maloletým, ku ktorej došlo čiastočným rozsudkom zo dňa 22.10.2021 ako aj vzhľadom na počet stretávaní otca s maloletým za obdobie posledného roka, sa náklady otca na stretnutia znížili, otec sa posledný rok stretával s maloletým menej často a aj nová úprava znižuje frekvenciu, resp. dĺžku stretnutí otca s maloletým. Otec nad rámec výživného dobrovoľne ničím neprispieva, ojedinelé darčeky pre syna (v priebehu tohto roka to bola jedna kniha pri príležitosti narodenín maloletého a suma 10,-eur) sú úplne zanedbateľné. Určená vyživovacia povinnosť 100,- eur nepokrýva ani zvýšené výdavky súvisiace s nárastom cien v porovnaní s r. 2014.

15. Súd tak podľa matky dieťaťa svojím rozhodnutím bez opory v zákone a vykonanom dokazovaní favorizoval kritérium možností a schopností povinného nad kritérium odôvodnených potrieb maloletého, pričom pri určení schopností a možností povinného rodiča nezohľadnil širšie skutkové okolnosti na strane povinného, jeho dlhodobo neaktívny prístup k práci, preferenciu koníčku nad pracovné povinnosti, vzdanie sa príjmu z tejto činnosti, vzdanie sa predchádzajúceho stabilného miesta v Mestskej polícii z dôvodu konfliktu, zníženie frekvencie a dĺžky stretnutí otca s maloletým. Všetky vyššie uvedené skutočnosti vo svojom súhrne preukazujú, že na strane otca sú možnosti aj schopnosti dosahovať príjem vyšší, a súd mal vychádzať z jeho skutočných možností a schopností, nielen z pomerov, ktoré otec formálne preukazuje a uplatniť tak všeobecne akceptovaný princíp tzv. potenciality príjmov povinného rodiča (vzhľadom na vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania, prax, dopyt na trhu práce). Otec maloletého je v produktívnom veku, bez zdravotného hendikepu (resp. len s minimálnym obmedzením), so skúsenosťami s prácou v zahraničí a nie je preto dôvodné, aby osoba v produktívnom veku bola niekoľko rokov nezamestnaná bez oficiálneho príjmu. Nie je podľa matky dieťaťa bez významu pri zohľadňovaní princípu potenciality tiež fakt, že v r. 2010 v prvom konaní o určení výživného vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín sp. zn. 8P/88/2020 otec súhlasil s určením výživného v sume 110,-eur, a to v čase, keď bol otec oficiálne evidovaný ako dobrovoľne nezamestnaný a maloletý mal len jeden rok. Pokiaľ bol otec schopný v r. 2010 napriek tomu, že oficiálne nevykazoval žiadny príjem, uhrádzať výživné 110,-eur, je v schopnostiach a možnostiach otca zabezpečiť si príjem, ktorý na úhradu výživného adekvátneho odôvodneným potrebám o 10 rokov staršieho maloletého postačuje. Súdom prvého stupňa určené výživné v sume 100,-eur mesačne odporuje ust. § 75 Zákona o rodine.

16. Matka dieťaťa navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil, určil otcovi vyživovaciu povinnosť voči maloletému vo výške 160,-eur mesačne, počnúc od podania návrhu a v nadväznosti na uvedené tiež určil výšku a splatnosť zameškaného výživného.

17. Opatrovník dieťaťa vo vyjadrení zo dňa 28.12.2021 uviedol, že nemá nové dôkazy a návrhy na zmenu rozhodnutia prvostupňového súdu. Mal za to, že na základe výsledkov dokazovania v priebehu

pojednávania došlo k zmene pomerov na strane dieťaťa avšak v zmysle § 62 ods. 2 Zákona o rodine je na maloleté dieťa výška výživného limitovaná existujúcimi možnosťami a schopnosťami rodiča.

18. Otec dieťaťa prostredníctvom splnomocneného zástupcu vo vyjadrení zo dňa 12.01.2022 uviedol, že je evidentné, že snaha matky sa týka len finančného zabezpečenia maloletého z jeho strany, svoju povinnosť týkajúcu sa prípravy maloletého na styk počas celého konania bagatelizuje, pričom maloletý odmieta styk bez akéhokoľvek dôvodu na jeho strane. Už v rámci pojednávania uviedol, že občianske združenie bolo založené v roku 1996 ako dobrovoľné združenie, v rámci ktorého vykonávajú členovia dobrovoľnú činnosť. Nejedná sa teda o jeho podnikateľský subjekt. Čo sa týka nehnuteľnosti tak tá je majetkom občianskeho združenia a nie jeho a teda nie je možné prípadné príjmy z príležitostného prenájmu nehnuteľnosti identifikovať ako jeho príjmy. Výcvik psov nevykonáva on, ktorý na to nemá príslušné povolenie, ale iní členovia klubu. K tvrdeniu matky, že jeho dobrovoľná činnosť nemôže byť na ťarchu maloletého uviedol, že on celý život riadne pracoval a na úhradu výživného vo výške 80,- eur sa zaviazal dobrovoľne. Bolo to napriek tomu, že v danom čase boli oprávnené výdavky na maloletého vo výške maximálne 50,- eur. Učinil tak z toho dôvodu, že bol v danom čase finančne zabezpečený a bol schopný uhrádzať vyššie výživné ako boli oprávnené potreby maloletého v danom čase. Rovnako nie je pravdou, že maloletému nič nekupoval, nakúpil mu množstvo vecí, avšak maloletý ich postrácal a keď sa ho on pýtal, kde ich má, ani nevedel. Z uvedeného dôvodu má všetky veci k dispozícii vo svojej izbe u neho. V tomto kontexte ešte uviedol, že na ťarchu maloletého je hlavne to, že nemá pravidelný styk s ním, pričom tento stav podporuje priamo matka. Aj z uvedeného vyjadrenia matky vyplýva, že jej záleží jedine na finančných prostriedkoch a z uvedeného dôvodu ho obviňuje, že odmieta cestovať za prácou do zahraničia. Za potrebné považoval poukázať na to, že maloletý nie je jeho jediným dieťaťom, jeho mladšia dcéra zo súčasného manželstva má k nemu vybudovaný veľmi silný citový vzťah, a preto je dôležité, aby on v prípade, ak nájde prácu v zahraničí, vedel zabezpečiť celej svojej rodine pobyt, nakoľko pre jeho manželku je dôležité, aby rodina zostala kompaktná, a záleží jej na vzťahu a nielen na finančných prostriedkoch. Okrem toho jeho zdravotný stav mu neumožňuje zamestnať sa v prácach, ktoré potrebujú zaťaženie ruky, pričom všetky ponuky pre mužov v zahraničí sa vzťahujú na práce, v ktorých sa využíva mužská sila, okrem práce vodiča kamiónovej dopravy, na ktoré on nemá potrebné oprávnenie. Ďalej otec dieťaťa poukázal na to, že k strate zamestnania v r. 2015 došlo v dôsledku jeho zlého zdravotného stavu, nakoľko pracoval ako zástupca náčelníka Mestskej polície, pričom napriek administratívnej práci, ktorú vykonával, zamestnávateľ nesúhlasil s tým, aby osoba so zhoršeným zdravotným stavom vykonávala funkciu, ktorá si vyžadovala mať aj fyzickú zdatnosť. Okrem toho on v r. 2015 ne Stratil zamestnanie kvôli tomu, aby uhrádzal nižšie výživné, práve naopak, napriek jeho zlej finančnej situácii výživné, na ktoré sa zaviazal, a ktoré bolo vzhľadom k veku a potrebám maloletého pomerne vysoké (čo znamená, že on neuhrádzal len výdavky na oprávnené náklady, ale aj viac) uhrádzal pravidelne. Okrem toho pravidelne cestoval na styk, avšak tento sa vzhľadom na postoj matky, ktorá manipulovala maloletého voči nemu, nerealizoval. Pokiaľ matka uviedla, že on v konaní nepredložil ani jeden dôkaz o tom, že by si aktívne hľadal prácu, žiadny doklad o absolvovaní pohovoru a ani netvrdil, že sa nejakých pohovorov zúčastňuje, tak uvedené je nepravdivé, nakoľko samotné úrady práce vyžadujú deklarovanie aktivity pri hľadaní si práce, a pokiaľ ju zabezpečí úrad, musí ju žiadateľ prijať. Pokiaľ je teda nezamestnaný, je to z objektívnych dôvodov, pričom k problémom so zamestnaním prispelo aj obdobie pandémie, v rámci ktorého ukončilo svoje pôsobenie viacero subjektov a rovnako z dôvodu zvýšených cien využíva obyvateľstvo služby omnoho menej ako pred týmito obdobím, čo má vplyv na zamestnanosť v danej lokalite. Ďalej otec dieťaťa uviedol, že čo sa týka oprávnených výdavkov na maloletého, maloletý uviedol nielen jemu ale aj znalcovi, že o hokej nemá aktívny záujem a chce ho najneskôr po skončení základnej školy ukončiť. Z jeho prednesu vyplýva, že sa nejedná o potencionálneho profesionálneho hráča, ale len o dočasnú voľno-časovú aktivitu. Z uvedeného dôvodu nie je možné výdavky na hokej, ktoré prezentovala matka, akceptovať v plnej výške, nakoľko sa nejedná zo strany maloletého o prípravu na budúce povolanie. Ostatné výdavky na maloletého sú bežné, nakoľko tento nemá žiaden zdravotný problém. V tomto kontexte uviedol, že prípadné uprednostnenie finančne vysoko náročnej voľno-časovej aktivity maloletého by bolo na ťarchu jeho dcéry, ktorá z finančných dôvodov nemá umožnené žiadne platené aktivity. Otec dieťaťa navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu ako vecne správny potvrdil.

19. Matka dieťaťa prostredníctvom splnomocneného zástupcu v replike zo dňa 16.02.2020 uviedla, že vyjadrenie otca neobsahuje žiadne vecné argumenty k predmetu odvolacieho konania týkajúce sa schopností a možností otca v zmysle § 75 Zákona o rodine. Dôrazne sa ohradila voči nepravdivým a očierňujúcim vyjadreniam voči jej osobe, podľa ktorých sú údajne pre ňu dôležité len darčeky a peniaze

a na ničom inom nezáleží. Otec ani v tomto vyjadrení ničím nepreukázal, že prácu si aktívne hľadá a prisľub práce údržbára, ktorým jediným argumentoval na ostatnom pojednávaní, zostal znovu len v rovine fikcie. Tento aj v minulosti využíval v Slovenskej republike status dobrovoľne nezamestnaného a v zahraničí vo Švédsku neoficiálne zarábala, pričom nie je vylúčené, že tak robí aj teraz. Formálne otec od r. 2010 nepracuje, za posledné obdobie preukázal len výkon starostlivosti opatrovníka o príbuznú z manželkinej strany, čo je samozrejme záslužná činnosť, ale otec rodiny v jeho veku s dvomi maloletými deťmi predsa nemôže byť také dlhé roky bez práce. Snaha vyhovoriť sa na pandemickú situáciu je čisto účelová, naopak pandémia aj otvorila viacero ponúk pracovných miest, napr. je akútny nedostatok kuriérov, doručovacích služieb a pod. Ak nie sú ponuky v dosahu bydliska, veľké množstvo ľudí za prácou aj dochádza, koniec koncov ani ona nepracuje v mieste svojho bydliska, ale za prácou dochádza. Je to úplne bežné. Taktiež je v dnešnej dobe častá potreba rekvalifikácie, čo otec taktiež nevyužil, pričom by to pre neho mohlo byť vhodné, keďže vo svojom odbore, na ktorý v priebehu konania poukazyval, nikdy nepracoval. Podľa matky dieťaťa z prístupu otca je celkom zjavné, že táto situácia mu vyhovuje, nevynakladá žiadnu energiu či úsilie na zmenu v otázke jeho pracovného statusu. Otec dlhé roky nepracoval a ani doposiaľ nemá informácie o tom, že pracuje. To, že je otec naďalej bez práce nevyvrátil ani v poslednom vyjadrení. Otec nad rámec súdom určeného výživného neprispieva, tvrdenia o tom, že kupuje veci pre maloletého, resp. že nakúpil veci maloletému a tieto má v S., sú len nepreukázaným tvrdením, doposiaľ nevedno, aké to majú byť veci, či oblečenie, či hračky a v konečnom dôsledku je to bezpredmetné, nakoľko maloletý žiadny ošoh z týchto fiktívnych vecí nachádzajúcich sa v S. nemá, keďže tam nechodí. Príležitostné darčeky zo strany otca na Vianoce a pri stretnutí so synom nemožno považovať za prispievanie k pravidelnej starostlivosti o syna nad rámec vyživovacej povinnosti.

20. Otec dieťaťa prostredníctvom splnomocneného zástupcu vo vyjadrení zo dňa 11.03.2022 uviedol, že tvrdenie matky v podaní týkajúce sa ukončenia jeho práce v r. 2010 nie je pravdivé, nakoľko od uvedeného roku pracoval ako náčelník mestskej polície, pričom k ukončeniu pracovného pomeru došlo z dôvodu zhoršenia jeho zdravotného stavu, na základe čoho nebol schopný absolvovať záťažové testy. Napriek tomu matka neustále uvádza, že otec ukončil svoju prácu z dôvodu konfliktu na pracovisku, čo nie je pravda. Pokiaľ sa matka dieťaťa snažila vyvrátiť, že on utrpel úraz, resp. že tento úraz zanechal následky, v rámci konania sa preukázalo, že jej tvrdenie nie je pravdivé. Predložil o tom súdu potvrdenie. Dodnes mal obmedzenú pohyblivosť končatiny a má lekárom nariadené z dôvodu možného zhoršenia zdravotného stavu končatinu nezaťažovať. Práve z uvedeného dôvodu má problém nájsť si vhodné zamestnanie, nakoľko fyzickú prácu vykonávať nemôže a ostatné práce sa týkajú hlavne poisťovníctva, resp. ho oslovujú maklérske firmy, pričom tento druh práce sa vykonáva na živnosť a nie na hlavný pracovný pomer. Pokiaľ matka uvádza, že by sa mohol uplatniť aj ako kuriér, tak pravdepodobne táto nemá vedomosť o tom, že kuriéri nemajú v pláne práce len dopraviť vozidlo z bodu A do bodu B, ale vozidlo musia tovarom aj naložiť a rovnako tento tovar distribuovať. Je si vedomý toho, že matke na jeho zdravotnom stave nezáleží, avšak otec si musí svoje zdravie chrániť, nakoľko má okrem syna aj maloletú dcéru, ktorú je povinný rovnako zabezpečiť. Ďalej uviedol, že tak ako uvádzal v rámci prvostupňového konania, má prisľúbenú prácu, pričom sa v decembri 2020 dopytoval, kedy môže nastúpiť do zamestnania. Od vedenia obdržal odpoveď, že zariadenie je objektom hospodárskej mobilizácie, a z toho dôvodu je nutné počkať na ukončenie uvedeného stavu. On verí, že sa situácia čím skôr upokojí a bude môcť nastúpiť na hospodárskotechnické oddelenie domu seniorov. Z priebehu prvostupňového konania vyplýva, že matka sa počas celého konania vyjadrovala hlavne k téme výživného, pričom tento bod bol pre ňu primárny a jediný. K tomu, že by malo dochádzať aj k realizácii jeho styku s maloletým už zaujala obranné stanovisko, pričom dávala mu za vinu, že maloletý nemá záujem o styk. V tomto kontexte poukázal na vzdialenosť jeho bydliska od bydliska maloletého (202 km). Skutočnosť, že on precestuje dvojnásobok tejto vzdialenosti v podstate zbytočne, matka nerieši a tvrdí, že je to jeho problém a pokiaľ nebude chodiť, bude mať viac peňazí na zvýšenie výživného. Ďalej otec dieťaťa uviedol, že viacnásobne poukazyval aj na tú skutočnosť, že maloletý sa mu nie raz vyjadril, že jeho hokej nezaujima a bude sa mu venovať len do ukončenia základnej školy a tento šport berie ako hobby. Uvedené je potrebné zohľadniť aj vo výdavkoch, nakoľko maloletý sa uvedenému športu nevenuje ako profesionál, ale berie ho ako športovú činnosť. Nutné je preto túto skutočnosť zohľadniť a nie je možné výdavky na tento šport (ktoré matka nikdy nepreukázala, len tvrdila) započítavať takým spôsobom, ako keby išlo o prípravu na budúce povolanie maloletého. Odhliadnuc od týchto výdavkov pravidelné mesačné výdavky na maloletého predstavujú 19,- eur na školskú jedáleň, 12,- eur na školskú družinu, mobil 8,- eur, náklady na lieky cca 15,- eur mesačne, teda spolu bez stravy a ošatenia 54,- eur. Výdavky na ošatenie a stravu u maloletého predstavujú maximálne 100,- eur mesačne. O tom, že matka uhrádza členské na hokej vo výške 25,- eur potvrdenie nepredložila a vo väčšine prípadov

sa členská uhrádza kvartálne, polročne alebo ročne, ale nie mesačne. Výdavky na úrazové poistenie vo výške 16,- eur a stavebné sporenie 15,- eur sú neopodstatnené, nakoľko on rovnako uhrádza pre maloletého poistenie spojené so sporením (o uvedenom predložil súdu dôkaz), čiže by ho uhradil duplicitne. Výdavky na cestovné vo výške 50,- eur mesačne, ktoré matka prezentuje ako polovicu z celkových cestovných výdavkov na mesiac (celkom 100,- eur, pričom 50,- eur pripadá na jej osobu) je prehnané. Z uvedeného vyplýva, že súd ho zaviazal na úhradu polovice oprávnených výdavkov (celkom 180,- eur) na maloletého. V tomto kontexte poukázal aj na to, že uvedené konanie prebiehalo počas pandemického obdobia, kedy športové aktivity boli zakázané a tréningy sa neuskutočňovali. Bolo by teda v rozpore s dobrými mravmi započítavať mu výdavky na šport, ktorý sa ani neuskutočňoval.

21. Krajský súd ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 C. m. p., § 34 C. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 362, § 359 C. s. p., § 7 C. m. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.), preskúmal rozhodnutie okresného súdu bez viazanosti rozsahom (§ 65 C. m. p.) a dôvodmi odvolania (§ 66 C. m. p.) a rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II., III., IV. a VII. zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C. s. p. a podľa § 391 ods. 1 C. s. p. vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

22. Z predloženého spisu vyplýva, že matka dieťaťa sa návrhom podaným dňa 17.07.2020 domáhala zvýšenia výživného na maloletého zo sumy 80,- eur mesačne na sumu 160,- eur mesačne počnúc od 01.09.2020. Návrh odôvodnila tým, že otec určenú vyživovaciu povinnosť v sume 80,- eur (na základe rozsudku Okresného súdu č. k. 2P/7/2014-159 zo dňa 02.09.2014, právoplatného dňa 03.10.2014 - poznámka odvolacieho súdu) plní. Okrem plnenia výživného a občasných darčiekov sa otec na ďalších nákladoch spojených najmä s hokejom (športová výstroj, sústredenia) pre syna nepodieľa. Podľa nej už tá samotná skutočnosť, že od posledného rozhodnutia uplynula dlhá doba odôvodňuje zvýšenie výživného. Okrem toho ho odôvodnila aj na základe ďalších zmenených okolností (blížiac sa na narodenie dieťaťa).

23. Okresný súd napadnutým rozsudkom zvýšil výživné na maloletého zo sumy 80,- eur mesačne na sumu 100,- eur mesačne od 01.09.2020.

24. Matka dieťaťa v odvolaní vytýkala súdu, že rozhodnutie vychádza z nesprávne zisteného skutočného stavu veci, na základe vykonaného dokazovania súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 62 ods. 1 C. m. p. a § 365 ods. 1 písm. f/, h/ C. s. p.). Mala za to, že svojím rozhodnutím bez opory v zákone a vykonanom dokazovaní favorizoval kritérium možnosti a schopnosti povinného nad kritérium odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom pri učení schopností a možností povinného rodiča nezohľadnil širšie skutkové okolnosti na strane otca (vzdanie sa predchádzajúceho stabilného miesta v Mestskej polícii z dôvodu konfliktu, dlhodobý neaktívny prístup k práci, preferenciu koníčku nad pracovné povinnosti, vzdanie sa príjmu z tejto činnosti) teda skutočné možnosti a schopnosti nielen formálne preukazujúce a uplatnenie princípu tzv. potenciality príjmov (vzhľadom na vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania, prax, dopyt na trhu práce). Súd ich preto ustálil príliš formalisticky. Vyvodil záver, že zvýšenie výživného je dôvodné len o 20,- eur, teda o sumu, s ktorou otec súhlasil napriek tomu, že pomery na jeho strane sa nezmenili - nezlepšili.

25. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

26. Zákon o rodine umožňuje, ak sa menia pomery na strane rodičov, prípadne na strane detí samotných, aby výživné bolo novým spôsobom upravené (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine). Samozrejme nejde o akúkoľvek zmenu, ale o takú zmenu, ktorá má význam pre záver, že výživné určené v predchádzajúcom rozhodnutí už nezodpovedá zmenenej situácii, a to jednak na strane osôb výživou povinných, tak i osoby k výžive oprávnenej. Takouto zmenou pomerov nie je teda akákoľvek zmena z hľadisk rozhodujúcich pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho rázu v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie predchádzajúceho rozhodnutia, teda o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne aj na vývoj životných nákladov (§ 78 ods. 3 Zákona o rodine).

27. Podľa ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

28. Z ust. § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine vyplýva, že pre určenie (i zmenu) výživného, je rozhodné nielen to, aké príjmy výživou povinná osoby (v danom prípade otec dieťaťa) skutočne dosahuje, ale určujúce je to, aké príjmy by bol schopný dosiahnuť pri využití svojich možností a schopností. Pokiaľ ide o schopnosti povinnej osoby, ide o vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby (povinného), jej zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek), neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a pod.). V zmysle § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

29. Odvolací súd na základe obsahu spisu konštatuje, že okresný súd sa v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine správne na podklade matkou podaného návrhu zaoberal tým, či došlo od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca k maloletému (prevedenej rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 2P/7/2014-159 zo dňa 02.09.2014) k zmene pomerov do tej miery, že aktuálne existujúce okolnosti už neopodstatňujú úpravu vyživovacej povinnosti otca k maloletému v prv stanovenom rozsahu. Správne zistil, že na strane dieťaťa došlo k zmene na jeho strane v dôsledku veku a nástupu na druhý stupeň základnej školy. Stotožnil sa aj s výdavkami dieťaťa na šport vykonávanie ktorého prispieva v súčasnej dobe k rozvoju jeho osobnosti. Nebolo rozhodné či sa uvedenému športu bude alebo nebude v budúcnosti venovať profesionálne. Čo sa týka možností a schopností na strane otca dieťaťa súd vychádzal z predpokladaného príjmu maximálne vo výške minimálnej mzdy, z ktorej by otec taktiež nebol schopný s prihliadnutím na jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť platiť výživné vo výške než 100,- eur mesačne. Pokiaľ ide o ďalšiu vyživovaciu povinnosť (k dcére P. J., nar. XX.XX.XXXX) je potrebné uviesť, že táto otcovi od posledného rozhodnutia súdu o výživnom nepribudla. Musel však súhlasiť s odvolaním matky dieťaťa v tom, že súd nemal zistené všetky skutočnosti ohľadom celkových schopností a možností otca dieťaťa od posledného rozhodnutia o výživnom. Z obsahu spisu ako i zistenia v registri Sociálnej poisťovne (č.l. 431 spisu) vyplýva, že otec dieťaťa bol zamestnaný u Mesto Želiezovce od 27.07.2011 do 14.09.2015. Podľa jeho udania ako náčelník mestskej polície. Podľa matky dieťaťa odvolávajúcej sa na údaj uvedený v znaleckom posudku otec dieťaťa skončil pracovný pomer po konflikte so starostom. Otec naopak tvrdil, že to bolo kvôli zhoršenému zdravotnému stavu na základe čoho nebol schopný absolvovať záťažové testy. Jednoznačný dôvod skončenia pracovného pomeru otca dieťaťa z obsahu spisu nevyplýva. Z registra Sociálnej poisťovne tiež vyplýva, že následne od 14.11.2015 do 31.12.2015 pracoval u s.r.o. Duvenbeck Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, ul. Opletalova č. 71, IČO: 35 782 986. Vymeriavací základ jeho príjmu za 11/2015 predstavoval sumu 238,90 eur a za 12/2015 sumu 459,83 eur. Skutočnosti ohľadom zistenia druhu práce, výške mzdy a dôvodov skončenia pracovného pomeru tiež z obsahu spisu nevyplývajú. Od 01.03.2016 do 08.06.2020 poberal otec dieťaťa opatrovateľský príspevok a to v sume 407,05 eur. Počas výkonu opatrovnictva však bol zamestnaný aj na dohodu o pracovnej činnosti u ŠALOV - PEK, s.r.o. Želiezovce, IČO: 47 499 205 a to od 09.01.2020 až 22.03.2020, kde za mesiac marec 2020 zarobil v čistom 73,65 eur. Od 15.06.2020 bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, nepoberal žiadnu dávku poskytovanú príslušnými úradom. Za čas do jeho vyradenia z evidencie nie je zrejmé či boli otcovi dieťaťa ponúknuté konkrétne voľné pracovné miesta s ohľadom na jeho vzdelanie, zručnosti obmedzenia spolu s predpokladaným platovým rozpätím, prípadne neboli a z akých dôvodov. Dňa 17.08.2021 bol otec vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie na vlastnú žiadosť z dôvodu odchodu do členského štátu EÚ na obdobie dlhšie ako 15 kalendárnych dní. V tejto súvislosti uviedol, že si našiel stavebnú prácu v ČR, ktorú pre zdravotné problémy s rukou prestal vykonávať. Nebolo zrejmé či si od návratu v Českej republike hľadal prácu, u ktorých spoločnostiach,

z akých dôvodov nebol prijatý. Taktiež či sa mienil zaevidovať na úrad práce, aké podmienky museli byť z jeho strany splnené, aby k tomu došlo a či následne je takýmto spôsobom evidovaný. V súvislosti s jeho funkciou predsedu občianskeho združenia - Miestny kynologický klub W. S. tiež nie je zrejmé odkedy je členom združenia, odkedy vo funkcii predsedu, čo tvorí predmet vykonávania tejto činnosti z jeho strany, ako sa jej venuje z časového hľadiska (napr. denne koľko hodín), či má ako predseda príjem z tejto činnosti, prípadne z akých dôvodov príjem nemá. Keďže v minulosti sa venoval psom aké konkrétne činnosti so psami v združení on vykonáva a pokiaľ ich nevykonáva z akého dôvodu.

30. Okresný súd tak vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ohľadom pomerov na strane otca dieťaťa nedostatočne zistil skutočný stav veci (§ 35 C. m. p.). Doplnenie odvolacím súdom by bolo na nad rozsah odvolacieho konania. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C. s. p. zrušil v napadnutom rozsahu t.j. vo výrokoch I., II., III., IV a VII. podľa § 391 ods. 1 C. s. p. vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Vo výrokoch V. a VI. zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý nakoľko nebol napadnutý odvolaním.

31. V ďalšom konaní bude povinnosťou okresného súdu doplniť dokazovanie dopytom na bývalého zamestnávateľa otca dieťaťa - Mesto Želiezovce ohľadom dôvodov skončenia pracovného pomeru (napr. dohodou s uvedením dôvodov, bez uvedenia dôvodov, výpoveďou a pod.). Zistí jeho zárobok počas trvania pracovného pomeru s uvedením hrubej mzdy, odvodov do fondov, čistej mzdy a zážok mzdy, nemocenských dávok. Urobí dopyt na bývalého zamestnávateľa otca - Duvenbeck Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, ul. Opletalova č. 71, IČO: 35 782 986, u ktorého tento mal byť zamestnaný od 14.11.2015 do 31.12.2015. Od tohto zistí aký druh práce otec vykonával, aký čistý mesačný príjem dosahoval, z akých dôvodov skončil pracovný pomer (napr. dohodou s uvedením dôvodov, bez uvedenia dôvodov, výpoveďou a pod.), či mal možnosť pokračovať v zamestnaní a za toho stavu aký predpokladaný príjem by dosahoval. Ďalej urobí dopyt na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Želiezovce či počas evidovania nezamestnanosti od 15.06.2020 do 17.08.2021 ohľadom ponúkaných voľných pracovných miest, prípadne dôvodov pre ktoré k tomuto nedošlo. Taktiež či otec dieťaťa požiadal o sociálne dávky, a ak mu neboli poskytnuté z akých dôvodov. Dopyt sa bude tiež týkať aj toho, či po vyradení z evidencie dňa 17.08.2021 ktorým dňom mohol byť zaevidovaný, z akých dôvodov a za splnenia akých podmienok, či k zaevidovaniu neskôr aj došlo, ktorým dňom. Taktiež či mu bola od tohto obdobia doposiaľ ponúknutá práca, aký druh, platové možnosti alebo nebola a z akých dôvodov. Rovnako tak aké podmienky museli byť splnené pri uplatňovaní si prípadných sociálnych dávok. Ďalej z výsluchu otca zistí či si od návratu v Českej republike, hľadal prácu, u ktorých spoločnostiach, z akých dôvodov nebol prijatý. Taktiež zistí skutočnosti ohľadom jeho činnosti v občianskom združení. Rovnako aj to pre aké dôvody nezačal pracovať od januára 2022 vzhľadom na to, že na pojednávaní dňa 22.10.2021 uviedol, že má prísľub práce údržbára. Napokon pokiaľ nemá alebo v určitom čase nemal žiaden príjem, tak nech sa otec vyjadří z akých finančných prostriedkov žije prípadne žil, uhrádza/uhradzal potreby dcéry, platí/platil výdavky a aj úverové záťaženia.

32. Odporúčané vykonané dôkazy ako i prípadne zistené aktuálne zárobkové a majetkové pomery na strane otca dieťaťa potom okresný súd opätovne vyhodnotí a vo veci rozhodne. Následne svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby odôvodnenie malo zákonné náležitosti vyplývajúce z § 220 C. s. p., najmä, aby z neho bolo zrejmé, ktoré dôkazy vykonal, ako tieto vyhodnotil a na základe akých dôkazov dospel k zisteniam, z ktorých bude pri rozhodovaní vychádzať. V novom rozhodnutí zároveň rozhodne aj o trovách celého konania (vrátane trov tohto odvolacieho konania) (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

33. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C. m. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).